

La Unió Europea està en crisi. La falta d'acció conjunta a escala interior dins la Unió és un greu problema estructural que demana, des de fa ja massa anys, mesures urgents que permetin agilitzar, i si és possible uniformar, les accions conjuntes dels diferents estats que la integren. Ara bé, si la falta d'acord polític dins les fronteres europees és baix, és gairebé inexistent internacionalment. La Xina i els EUA obren una nova etapa de confrontació i la Rússia de Putin no ha deixat d'esdevenir un maldecap i a fer ingerències constants per desestabilitzar la Unió. Amb tot, Turquia, aquell estat hereu de l'imperi otomà i creat com a un nou estat per Mustafa Kemal Atatürk després de la Primera Guerra Mundial, ha tornat a l'escena internacional, i amb força.

L'ocàs europeu al Caucas

LA MANCA DE LIDERATGE DE LA UNIÓ EUROPEA HA DEIXAT EN MANS RUSSES I TURQUES AQUESTA REGIÓ OBLIDADA

Si centrem la nostra atenció en la regió meridional del Caucas, podem observar com aquesta regió, tot i ser considerada com a part del continent europeu, des d'aquí se la percep com una zona allunyada, exòtica, pobra i marcada pels conflictes geopolítics recurrents que ens idealitzen un territori amb estètica postsoviètica. Donada la nostra

actitud d'indiferència política pels afers d'aquests territoris, és precisament per raons com aquesta on es produeix un buit que ocupa, com és comprensible, les potències dominants en la regió. Ens referim, així, a Rússia i Turquia, estats que actualment tenen en les seves mans la manera en què es desenvoluparan i resoldran els futurs conflictes.

MOLT DOLOR. Els conflictes al Caucas han provocat centenars de víctimes mortals a tota la zona.

En la guerra del 2020 entre Armènia i l'Azerbaidjan podem observar com aquest conflicte encara latent ha estat un nou exemple més d'inoperància –o directament incompetència– diplomàtica europea i, sobretot, militar. Paradoxalment, els dos estats confrontats principalment posseïen en els seus arsenals armes de fabricació russes –negoci rodó de Putin–, però els àzeris comptaven, a més, amb el suport militar –principalment drons– de la Turquia d'Erdogan. D'aquesta manera, l'equilibri de forces ja des de bon començament es va decantar clarament en favor de la causa de l'Azerbaidjan.

Mentre a Europa estàvem ocupats combatent la Covid-19, els dos estats en conflicte van batal·lar des del setembre fins al novembre de 2020. La guerra va iniciar-se amb una ofensiva àzeri en els territoris en disputa que, sorprenentment, són rics en metalls preciosos com l'or i claus per a la construcció d'oleoductes que comuniquen Àsia amb Europa. Després de tres mesos de durs combats on ambdós bàndols van perdre centenars de soldats i desenes de civils es va firmar un alto al foc. Favorable, això sí, a l'Azerbaidjan i el seu principal aliat: Turquia.

Donat el considerable desequilibri de forces, on era Europa per ajudar els armenis, en clara posició de vulnerabilitat davant el gegant turc, amb un rival amb ganes de revenja com era l'Azerbaidjan i que comptava amb una tímida ajuda de Rússia? Els armenis ja van ser víctimes el 1915 d'un dels genocidis més sagnants del segle XX i encara Turquia no ha demanat disculpes. A més, són un enclavament cristià enmig

ARMÈNIA ÉS UN ESTAT DEMOCRÀTIC ENMIG D'UNA ZONA AUTORITÀRIA I ALTAMENT REPRESSIVA ENVERS LA DISSIDÈNCIA POLÍTICA I LA DIVERSITAT

d'una zona en clar auge d'estats reconeguts obertament com a islamistes. Malgrat que no seria el millor exemple comparatiu, Armènia és un Estat democràtic enmig d'una zona autoritària i altament repressiva envers la dissidència política i la diversitat cultural i religiosa. Davant aquesta situació, Europa, la gran defensora de les llibertats, la protectora de la democràcia, i el bastió de la cultura i el coneixement, no ha fet pràcticament res per ajudar el poble armeni. És més, en ser víctima del xantatge migratori de Turquia –també membre de l'OTAN– no ha pogut intimidar o condicionar en unes negociacions de pau que clarament han beneficiat l'Azerbaidjan i, sobretot, la Tur-

quia d'Erdogan. Un Estat cada cop més fort i amb una presència militar i diplomàtica més consolidada dins l'esfera regional i internacional.

Segui com sigui, la derrota d'Armènia només evidencia l'enfortiment de l'eix turco-àzeri dins el complex context sociopolític del Caucas, així com la capacitat turca de condicionar l'esdevenir del Pròxim Orient i l'Europa Oriental. Fa falta recordar que Turquia ocupa militarment la meitat est de l'illa de Xipre des de l'intent d'invasió l'any 1974 i també ha ocupat la zona frontera amb Síria i els territoris kurds. Qui sap, doncs, què pot passar en un futur pròxim amb les aspiracions territorials d'Erdogan tant a les seves fronteres occidentals com orientals?

En definitiva, el conflicte de l'Alt Karabakh ha estat una enèsima oportunitat perduda d'Europa per demostrar al món que segueix sent un actor de primer nivell i no pas un mer espectador passiu que viu atrapat en els seus traumes històrics i en la divisió crònica d'un continent que no és capaç de definir-se i buscar solucions eficaces.